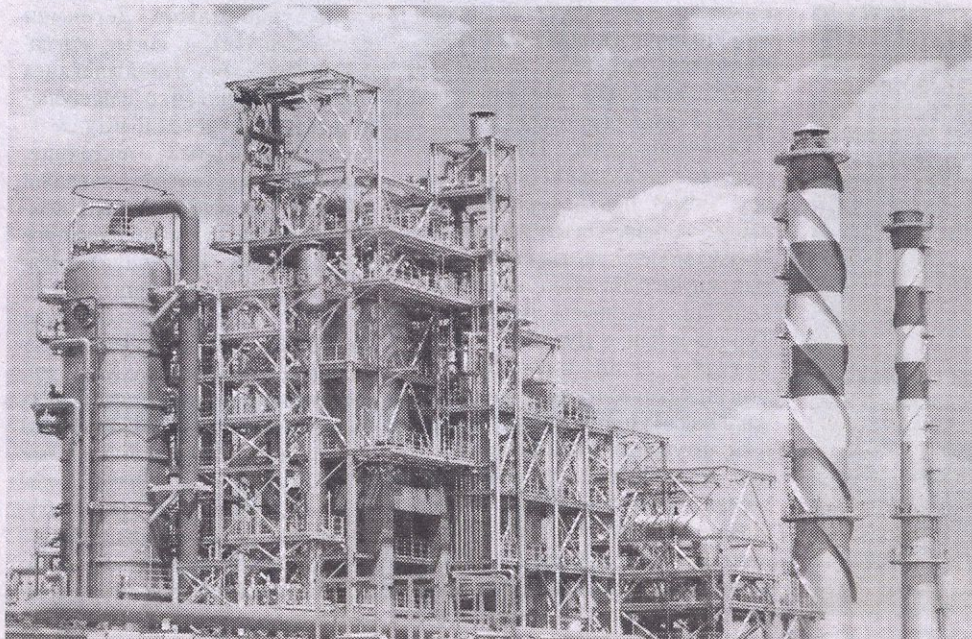

Жаңғырған зауыт еуростандарт биігін бағындырды

Жалғасы. Басы 1-бетте.

Осыдан төрт жыл бұрын басталған реконструкцияның жобасы екі кезеңнен тұрды. Бірінші кезеңде пайдалануға берілген изомерлеу қондырғысы еуропалық сапаға жауап беретін экологиялық кластағы K4, K5 жоғары октанды жанармай өндіруде. Американың жетекші компаниясы құрастырған изомерлеу қондырғысының құны – 1,8 миллиард теңге. Бұл республикадағы бірегей жобалардың бірі. Изомерлеу автоматты техникасы іске қосылғаннан кейін жоғары октанды

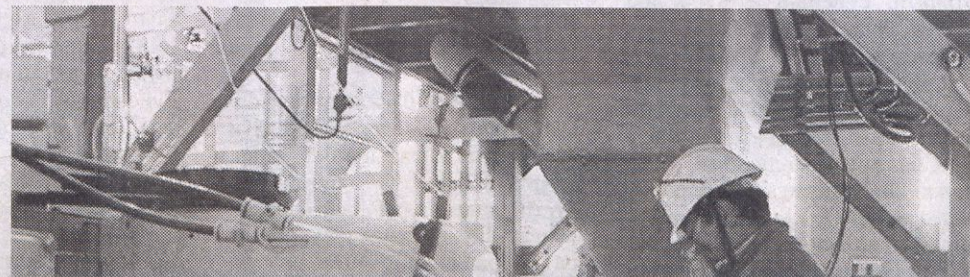
өңдеу қондырғысы. Онда күкіртті газ жағылып, нәтижесінде пайдаға жарамды күкірт пайда болады. *«Көмірсутекті буларды рекуперациялайтын блогы бар жаңа қондырғы экологиялық талаптарды ескере отырып жобаланып, салынған. Қондырғы технологиясы жолдың екі бөлек нүктелері бойынша мұнай өнімдерін вагон-цистерналарға әр қайсысы телескопиялық жабдықтар арқылы сағатына 730 текше метр өнімділікпен саңылаусыз құюды қамтамасыз етеді. Мұнда екі шойын жол бар. Жоба бойынша әр теміржолға 28 вагоннан сыяды. Сонда қондырғы бір мезгілге 56 вагонды қабылдай алады»*

Мазут - мұнайды өндірудің нәтижесінде пайда болатын сұйықтықтың бірі. Жаңа кадамға аяқ басқан зауытта ағымдағы жылдың шілдесінде жоғары қуаты жылына екі миллион тонна мазутты терең өңдейтін каталитикалық крекинг қондырғысы кешені салынды. Каталитикалық крекинг шикізатты өңдеу көлемін жылына 6 миллион тоннаға дейін жеткізуге және шикізатты өңдеу тереңдігін 85 пайызға дейін жеткізуге бағытталған. Мега жобаны таныстырып өткен маман Мұрат Тапбергенов кешеннің негізгі 4 қондырғыдан тұратынын жеткізді. *«Қуаты жылына 2 миллион тонна шикізат өңдейтін RFCC каталитикалық крекинг қондырғысы UOP компаниясының (АҚШ) технологиясы бойынша жобаланып, құрастырылды. Мұнда Merox, Prime G+, Claus, PSA-2 қондырғыларының көмегімен жоғары октанды бензин, дизель отыны, сұйытылған газ, аз мөлшерде қазандық отыны өндіріледі. RFCC каталитикалық крекинг кешенін іске қосу зауытта шикізатты өңдеу тереңдігін жоғарылатуға, сапасы бойынша K-4 және K-5 экологиялық кластарына*

автоматтандырылған жүйеге көшті. Десе де бұл кадрдың қысқаруына себеп болмапты. *«Жаңғырту жұмыстары аяқталып, жаңа қондырғылар іске қосылғаннан кейін біз 400-ден астам жаңа жұмысшыны қабылдадық. Олардың барлығы мұнай саласы бойынша білімі бар жастар. Әсіресе өзіміздің жергілікті жетекші оқу орны М.Әуезов атындағы ОҚМУ, политехникалық колледж, Халықтар достығы университеті секілді білім ордаларының жас түлектерін жұмыспен қамтыдық. Сондай-ақ алматылық жас мамандар да бар. Ал бұрынғы кадрлардың ешқайсысы жұмыстан босатылған жоқ»*, - дейді Болат Баєтов.

Айта кетейік, зауыт бүгінде шикізатты «Петро Қазақстан Күмкөл Ресорсиз» АҚ-дан алып отыр. Мамандардың айтуынша, отандық «қара алтынның» құрамында күкірт аз. Сондықтан өңдеуге ыңғайлы.

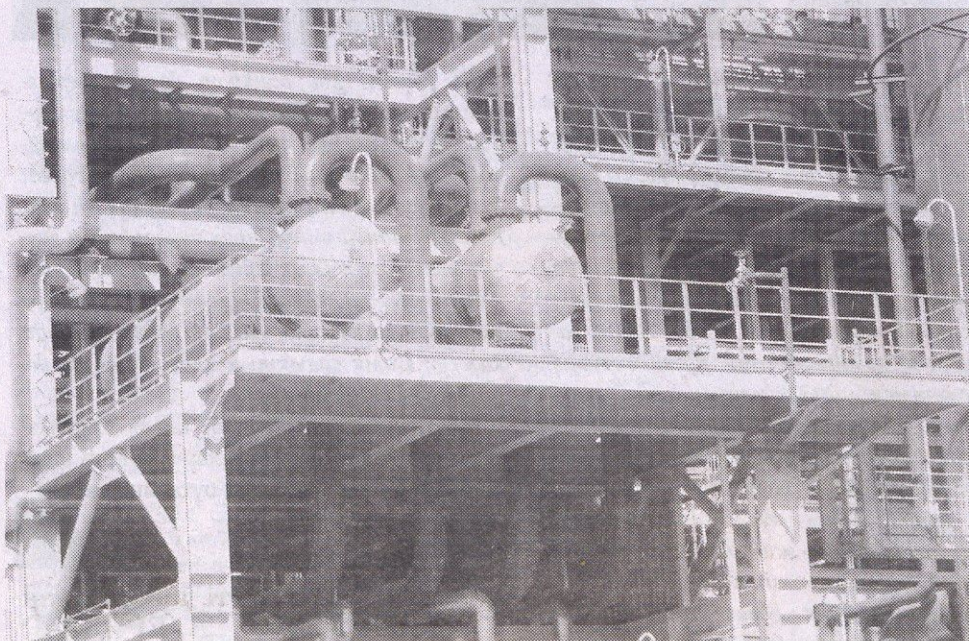
Мемлекеттің модернизациясына үлес қосып отырған «Петро Қазақстан» еліміздің мұнай-газ саласы көшбасшыларының бірі ретінде мойындалған. Компания ел экономикасының дамуына, қоғамның әлеуметтік ілгерілеуіне қомақты үлесін қосып жүр. Сондай-ақ компания мұнай өндіріп және оны өңдеп қана қоймай, әлеуметтік жауапкершілікті жете түсінеді. Компания әлеуметтік инфрақұрылымды дамытуға, халықтың әлеуметтік жағынан аз қорғалған бөлігіне, жетім балаларға, соғыс және тыл арда-

жанармайды өндіру жылына 38 пайызға жетті. Бұрын бұл көрсеткіш 21-22 пайызды құрайтын. Ал өндірілген сұйық газдың көлемі 3 пайыздан 6 пайызға, дизель отыны 1,5 есеге артса, мұнай қалдығы - мазутты өңдеу керісінше 20 пайыздан 10 пайызға кеміп отыр. Сондай-ақ, бұған дейін зауыттың шикізат өндіру қуаты жылына 5,25 миллион болса, модернизациядан соң 6 миллион тоннаға дейін жетті.

2006 жылғы 15 маусымда Энергетика және минералдық ресурстар министрлігі ПҚҚР компаниясының газды пайдаға жарату бағдарламасын бекіткен болатын. Леспе газды пайдаға жарату бағдарламасы бірқатар маңызды экологиялық мәселелерді шешеді: газдың жағылуы мен ауаға шығарылуына, мұнайдың ұсақ бөлшектерінің атмосфераға буланып ұшуына жол берілмейді, мұнайдың төгілуі мен топырақтың ластану ықтималдығы азаяды, өндірістің өртке қарсы қауіпсіздігі айтарлықтай жақсарады. Шымкенттік компания республикада алғашқылардың бірі болып бағдарлама аясында ілеспе газды тиімді пайдалануға бағытталған жобаларды іске асырып келеді. Солардың бірі жаңғырту жұмыстары нәтижесінде іске қосылған күкірт

дай алады. Бұл технология көмірсутек буларының атмосфераға тарауын болдырмайды. Сондай-ақ жұмысшылардың уақытын үнемдеп, денсаулықтарына зиян келтірмейді», - дейді 3-ші цехтың операторы Талғат Серікбаев. Өнімдерді цистернаға құю процесі бұған дейін тек жұмысшылардың қолымен жасалатын. Әрі алпыс тонналық бір вагонды толтыруға мұнайшылар бір сағаттай уақыт жоғалтатын. Ал қазір барлығы автоматтандырылған және барлық процесс компьютер арқылы бақыланып отырады. Қондырғының бір мезгілде екі түрлі өнімді құя алатын мүмкіндігі бар. Бір цистерна шамамен 10 минутта толады. Жаңа қондырғы компанияға шығынсыз әрі қарқынды жұмыс істеуге жол ашты. Сондай-ақ ол құюды берілген массаға сәйкес орындауға, мұнай өнімінің цистернаның ернеуінен асып кетпеуіне жол бермейді. Республикада алғаш болып жемісті іске қосылған германиялық қондырғының бензин құю бойынша қуаты жылына 2,5 миллион тоннаны құрайды және оның қуаты келешекте авиакеросин бойынша жылына 0,5 миллион тоннаға, дизель отыны бойынша жылына 2 миллион тоннаға кеңейтілетін болады.

сәйкес келетін автомобиль отындарын (бензин, дизель) шығаруға мүмкіндік беріп отыр», - дейді 3-ші цехтың бастығы М.Тапбергенов. Аталған кешенде 185 маман жұмыс істейді. Олардың жүзден астамы жасы отызға дейінгі мамандар екен. Яғни жұмыскерлердің дені жастар.

Республикадағы жетекші зауыттың алғашқы іргетасы қаланып жатқаннан кәсіпорында жұмыс істеп, оның дамып жетілуіне өз үлесін қосып келе жатқан Болат Баєтовтың айтуынша, компания алдағы уақытта RT маркалы әуе отынын шығармақ. «Күні бүгінге дейін «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» еліміздегі әуе отынын шығаратын жалғыз кәсіпорын саналып келді. Бұған дейін біз TS маркалы отынын жылына 265 тоннаға дейін өндіріп келдік. Енді жылына 400 тоннаға дейін өндіретін боламыз», - дейді зауыттың техникалық директоры Б.Баєтов. Жаңғырту жетістігінің бірі – МӨЗ-де халықаралық Jet-A1 стандартты әуе отыны өндірісінің реттелуі АҚШ-та, Еуропада және ТМД-ның бірқатар елдерінде ұшақтарға құю үшін пайдаланылатын стандарт Қазақстан аумағында ағымдағы жылдың мамырынан бастап қолданысқа енгізілді. Яғни, енді барлық мүдделі тараптар – МӨЗ, әуежайлар осы стандарттың қолданушысы болады және аталған отын маркасын өндіре алады. 2020 жылдан бастап еліміздегі үш зауыт Jet-A1 маркалы әуе отынын шығара бастайды деп күтілуде.

Модернизациядан кейін аумағы кеңейген кәсіпорынның жұмысы толығымен

герлеріне, Ауған соғысына қатысушыларға, мүгедектерге көмегін аяған емес. Сондай-ақ денсаулық сақтау мен мәдениет саласы да назардан тыс қалған жоқ.

Елбасы Н.Назарбаев «Қазақстанның үшінші жаңғыруы: жаһандық бәсекеге қабілеттілік» атты Жолдауында экономикалық өсімнің тұрақтылығы үшін елдің тау-кен металлургиясы мен мұнай-газ кешендері өзінің стратегиялық маңызын сақтауға тиістігін айтқан болатын. Жолдау жүктеген міндеттер бойынша қазіргі таңда елімізде шамамен жыл сайын 80 миллион тонна шамасында мұнай өндірілу үстінде. «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» модернизациялық жұмыстардан кейін мұнай өндіру көлемі ұлғая түсті. Нақтырақ айтқанда зауыт өнімдерінің ел нарығындағы үлесі 35%-ға дейін артып отыр. Халқы тығыз орналасқан оңтүстіктегі ірі шаһардың облыс орталығынан өз алдына бөлек, әлеуетті мегаполиске айналуы өнеркәсіптік бастамалар мен жаңа мүмкіндіктерді одан әрі дамыту үшін серпінді қозғау болатыны хақ. «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС-дегі заманауи және жоғары технологиялық өңдеу процестерінің, мамандардың біліктілігінің арқасында зауыт шығаратын өнімдердің сапасы да жоғарылай түскен. Жаңа техникалық қадамдар, онымен қоса географиялық қолайлы орналасуы кәсіпорын өнімдерін ішкі, сыртқы нарықтарға шығаруға жол ашуда.

А.АСАНҚЫЗЫ